

Була Світлана Петрівна
Свідерська Ольга Іванівна

Соціальні мережі як інструмент політичної маніпуляції

УДК [32-049.2:316.658:004.438.5]«20»
DOI <https://doi.org/10.24195/2414-9616.2020-4.3>

Була Світлана Петрівна
кандидат політичних наук, доцент,
доцент кафедри політології
Львівського національного університету
імені Івана Франка
вул. Університетська, 1,
Львів, Україна

Свідерська Ольга Іванівна
кандидат політичних наук,
старший викладач кафедри
теоретичної та практичної психології
Національного університету
«Львівська політехніка»
вул. Степана Бандери, 12,
Львів, Україна

Досліджуються особливості використання соціальних мереж як засобів здійснення політичної маніпуляції. Сучасний інформаційний простір і глобальний вплив інтернету на наше життя сприяють тому, що в сучасному світі практично кожен індивід піддається новим видам інформаційної маніпуляції. Соціальні мережі розглядаються як платформа для здійснення психологічного впливу шляхом поширення пропаганди й маніпуляції. Доведено, що активне використання новітніх інтернет-технологій сприяє заміщенню соціальної та політичної реальності комп'ютерними симуляціями. Акцентовано увагу на тому, що сучасні інтернет-технології одночасно можна розглядати і як своєрідний «демократичний потенціал», і як заохочення до свободи, і як перешкоду демократії. Однією із ключових особливостей маніпулятивного впливу є те, що контроль мереж, комунікації стає тим важелем, за допомогою якого інтереси і цінності перетворюються у провідні принципи людської поведінки, інформаційна політика, яка здебільшого здійснюється за допомогою маніпулювання символами в засобах масової інформації, добре поєднується з реальним постійно мінливим світом владних відносин.

У сучасному мережевому суспільстві пропаганда стала всеохоплюючою, глобальною й повноправною часткою цифрової інформаційної екосистеми. Правдивість інформації насамперед залежить від кількісної оцінки інтернет-аудиторії: чим більше користувачі соціальних мереж діляться новиною, тим більше вона викликає довіру, тим більше вона сприймається як правдива; чим більше поширюються процеси інформатизації, тим більше масова свідомість піддається впливу новітніх інформаційних медіа, в цьому контексті – соціальних мереж.

Здебільшого віртуальна політична маніпуляція здійснюється за допомогою основних постулатів вірусного маркетингу, який враховує такі ключові позиції як соціальна валюта, тригер, емоції, суспільство, практична цінність і добре описана історія. Доведено, що глобальність мережі зробила можливим включення інтернет-користувачів до будь-яких подій у всьому світі, навіть у тих країнах, які не мають доступу до інтернет-мережі, або ж вона суттєвим чином контролюється провладними органами. Визначено, що ця тематика відкриває можливість для наукових розвідок політичної, соціальної чи психологічної тематики.

Ключові слова: політична маніпуляція, вплив, техніки маніпуляції, політична поведінка, соціальні мережі.

Вступ. Обговорення сучасних політичних реалій практично не можливе без урахування медійного впливу. Глобалізація й вільний доступ до мережі сприяють тому, що весь світ може спостерігати й обговорювати політичну ситуацію, яка відбувається у реальному часі на тому чи іншому континенті. Ми здатні одночасно транслювати одне й те ж повідомлення, формулювати певні ідеологічні наративи, створювати певний контент інтернет-користувачів. Якщо провести паралелі й проаналізувати первинний функціональний застосунок інтернету й сьогодення, то вочевидь інформаційна революція, метою якої було розширити комунікацію між користувачами, перетворила мережу на безкінечний простір із формування думок, світоглядів, організацій тощо.

Якщо ще якийсь десяток років тому вчені говорили про те, що у мережі під певним ніком здатні ховатися індивіди, які у реальному житті соромляться комунікувати з іншими, а інтернет сприяє тому, що можна себе почувати вільно, то нині ми є свідками того, як інтернет у свій спосіб трансформував швидкість, поширення та доступність інформації, змінивши саму природу її таємності: інформація, яка надходить із медіа, дедалі частіше перестає мати спільні точки дотику із «реальністю».

Медійна сфера нині має потужніший вплив на політичну свідомість громадян через соціальні мережі порівняно із телебаченням чи радіо, проте це не означає, що телебачення стало безпечнішим. Практично всі медіа-ресурси застосовують маніпулятивні технології у подачі інформації, що суттєвим чином впливає, коригує, а в окремих випадках повністю змінює політичні орієнтації чи цінності громадян. Такий вплив є не тільки небезпечним, але й дедалі потужнішим, оскільки ми поступово входимо в один суцільний потік інформації, щоразу інший, змінюючи власне наповнення, наратив, інформаційно виснажуючи нас і поступово роблячи ще більш беззахисними перед маніпуляцією.

Мета статті полягає у ґрунтовному аналізі використання сучасними медіа соціальних мереж з метою здійснення політичної маніпуляції.

Результати. Згідно визначення Оксфордського словника “manipulation” розглядається як процес здійснення часто прихованого контролю чи впливу на когось чи на щось [13]. У контексті такого тлумачення вважаємо, що у процесі політичної маніпуляції нині потужним інструментом є новітні соціальні медіа. Формулюючи проблему нашого дослідження, хочемо акцентувати на тому, що віртуальне середовище

й активне використання в ньому соціальних мереж змінюють політичну реальність.

На думку теоретика й дослідника М. Кастельса, мережеве суспільство засвідчує якісну зміну у людському досвіді. Мережі змінюють публічну сферу, що відображається й на демократії [10]. Активне використання новітніх інтернет-технологій сприяє заміщенню соціальної та політичної реальності комп'ютерними симуляціями [4, с. 63].

Будь-які конфліктні загострення, формування громадської думки, політичні вподобання, передвиборча кампанія як президентського, так і локального формату чи вияви національної боротьби проти дикторських режимів останніми роками розпочиналися із соціальних мереж. Звісно, це не означає, що соціальні мережі є незамінними у політичній мобілізації, адже вона може відбутися і без впливу онлайн: інколи відбуваються дуже вдалі масові акції, підігріті інтернет-користувачами, інколи навпаки, якою б потужною не була цифрова пропаганда, вона не знаходить свого відображення у масовій політичній поведінці. Проте це потужний сигнал того, що ми безповоротно потрапили під вплив мереж і нам дедалі важче формувати проти нього опір.

Дуже слушно з цього приводу висловлюється Н. Ферґусон: «Нам надзвичайно важко усвідомити, як багато в наш час важить зростання мереж. На кожну статтю, яка вихваляє їхню позитивну роль, припадає інша, що попереджає про негативний вплив, наприклад відкриття нових можливостей перед небезпечними силами» [7, с. 73]. Йдеться про те, що ролі основних маніпуляторів у сучасному світі, перенасиченому новітніми медіа й інформаційними потоками, може здійснювати будь-хто: терористичні організації, держави-агресори, політичні інститути чи звичайні громадяни. Мережі, комунікація яких побудована за принципом горизонтальних, а не ієрархічних зв'язків, можуть використовувати потужність інтернет-простору з будь-якою метою.

Інтернет-технології одночасно можна розглядати і як своєрідний «демократичний потенціал», і як заохочення до свободи, і як перешкоду демократії. Вдалим прикладом цього можна вважати мобілізацію українського суспільства у 2014 році для формування волонтерських рухів на допомогу армії, арабську весну, яка на початку 2010-х охопила значну частину арабських держав (Алжир, Туніс, Лівію, Єгипет, Сирію, Ємен) з метою встановлення ліберально-демократичної ідеології. До цього переліку також можна віднести відомі твіти 16-літньої палестинки Фари про те, що Ізраїль нападає на мирне населення Гази [3, с. 33–68].

Таке використання Twitter, Facebook, YouTube та Instagram насамперед дає можливість громадянам, борцям проти авторитарного чи тоталітарного режимів власноруч сформувати альтернативу офіційним політичним представництвам і таким чином змінити встановлені «правила гри». Однак не тільки

громадяни можуть змінювати ці правила. Н. Ферґусон наголошує на тому, що перемога Д. Трампа у 2016 році була частково зумовлена тим, що мережа російської розвідки зробила все можливе для того, аби зіпсувати репутацію його конкурентки, використовуючи як головні інструменти веб-сторінку WikiLeaks та телевізійну мережу Russia Today [7, с. 39]. Йдеться про частково розкриті матеріали американської розвідки із доказами замовлення Путіним цілеспрямованої кампанії проти держсекретаря Х. Клінтон з метою дискредитувати її як кандидата у президенти.

Загалом доведено, що для здійснення політичної маніпуляції не тільки громадяни чи держави-агресори використовують соціальні мережі. Такі практики перейняли як численні держави, так і політики місцевого рівня. Згідно висновків американських дослідників, у 2019 році було знайдено докази організованих маніпуляцій із використанням соціальних медіа у 70 країнах, тоді як у 2018 таких країн було лише 48, а у 2017 – 28.

Частково цей показник піднімає збільшення кількості нових користувачів, які експериментують з технологією цифрової пропаганди як інструментом здійснення маніпуляції під час передвиборчих кампаній. Частково цей результат є наслідком активного використання багатьма країнами соціальних медіа, що суттєво зростає буквально за якийсь десяток років [9, с. 2]. Пропаганда стала всеохоплюючою, глобальною й повноправною часткою цифрової інформаційної екосистеми.

Згідно офіційних даних, у 2015 році Великобританія сформувала 77-му бригаду із 1500 солдатів, покликану стати «агентом змін через цільову інформаційну активність та охоплення». Північноатлантичний альянс запустив свій Центр передового досвіду стратегічних комунікацій, зосереджений увагу суто на «озброєнні соціальних мереж». Такі відомі організації як феноменальна цифрова армія Сил оборони Ізраїлю, армія патріотичних тролів Туреччини, нові бот-мережі уряду Мексики та ініціативи кіберпропаганди є і в десятках інших країн [5, с. 216].

Одним із меседжів Ю. Харарі, які він намагається донести до нас у своїй праці «Homo Deus», є те, що доба масштабних «мереж масової співпраці», яка спирається на писемну мову, гроші, культуру та ідеологію (продукти людських нейронних мереж на основі вуглецю), поступається новій добі комп'ютерних мереж на основі кремнію, що спирається на алгоритми [11]. В якісь наступні кілька десятирічків людство може стати необхідним матеріалом для комп'ютерних алгоритмів для забезпечення їхньої життєдіяльності.

Досить популярним є також використання бот-мереж як своєрідних політичних найманців, які з готовністю підтримують то одних, то інших. Так, під час Брекзиту (суперечливого референдуму 2016 року щодо виходу Великої Британії із Євросоюзу) дослідники спостерігали, як автоматизовані Twitter-акаунти,

які раніше захищали незалежність Палестини, раптом перемкнули увагу на британську політику. Це була навіть не боротьба: пробрекзитські боти переважали роботизованих противників виходу у пропозиції п'ять до одного. В останні дні перед референдумом менше 1% користувачів Twitter формували видимість думок третини всіх обговорень цього питання [5, с. 168]. Таким чином, ми можемо ще раз підтвердити думку С. Туронока про те, що глобальний розвиток цифрових мережових комунікацій є невід'ємним від широкого загалу культурних, соціальних, економічних і політичних змін, масштаб яких допомагає їх характеризувати революційними, епохальними змінами, які відкривають нову еру в історії людської цивілізації [6, с. 51].

Важливим також є те, що попри недосконалість Twitter, Facebook та YouTube у питанні трансляції достовірної інформації чи отримання чіткої та неупередженої картини подій соціальні мережі залишаються одним із потужних засобів розповсюдження власної версії історії, можливості створювати власний наратив, розповісти власну правду або ж маніпулювати політичною свідомістю чи змінювати хід політичної гри, впливаючи на глобальну міжнародну думку.

Однією з популярних думок в останні роки минулого століття було припущення, зокрема Д. МакАдама, про неможливість інтеграції масових дій в успішні міжнародні соціальні рухи, оскільки не можливо водночас створити і зберегти адекватні міжособистісні зв'язки онлайн [12]. Нині ми можемо сперечатися з цією думкою, адже маніпуляція політичною свідомістю індивіда відбувається практично щоденно. Швидкість і постійна зміна інформаційних потоків, які замінили короткі смислові повідомлення, сприяють тому, що звичайний індивід практично не в змозі захистити себе від інформаційного перенасичення.

Саме тому інтернет-юзери дедалі частіше читають тільки заголовки новин, не вникаючи в суть самого повідомлення, поступово втрачаючи бажання відслідковувати правдивість інформаційного навантаження, а єдиним критерієм підбору й поширення інформації є кількість like: чим більше користувачі соціальних мереж діляться новиною, тим більше вона викликає довіру, тим більше вона сприймається як правдива; чим більше поширюються процеси інформатизації, тим більше масова свідомість підпадає під вплив новітніх інформаційних медіа, в цьому контексті – соціальних мереж.

Як слушно зазначає дослідниця В. Черкасова, засоби масової інформації постійно і наполегливо створюють нові образи, а звичайні користувачі, які шукають допомоги в ускладнених соціальних умовах, намагаються за ними встигнути. Незалежні від нас події також сприяють тому, що постійно відбувається руйнування старих образів, руйнується наша оборона і раніше сформована уявна модель реальності. Результат цього постійного «бомбардування»

новими образами – прискорене витіснення старих образів, збільшення розумової «пропускної спроможності» і нове глибоке відчуття мінливості, недовговічності самого знання [8, с. 184].

На її переконання, йдеться про підсилення віртуальної реальності, що шкодить справжній. З цим важко не погодитися, адже будь-який політичний процес насамперед охоплює віртуальну публіку, а вже потім відображається в реальних виявах на прикладі політичних орієнтацій, громадянської позиції, політичної поведінки чи електорального вибору.

М. Кастельс вважає, що контроль мереж, комунікації стає тим важелем, за допомогою якого інтереси і цінності перетворюються в провідні принципи людської поведінки, інформаційна політика, яка здебільшого здійснюється в за допомогою маніпулювання символами в засобах масової інформації, добре поєднується з реальним постійно мінливим світом владних відносин. З огляду на те, як політика набуває ознак театру, а політичні інститути швидше стають агентствами з укладання угод, аніж представництвами влади, громадяни починають демонструвати захисну реакцію, голосуючи для того, щоб попередити шкоду, яку може завдати їм держава, замість того, щоб перекласти на неї відповідальність за забезпечення їхніх потреб [10].

Сучасний інформаційний простір і глобальний вплив інтернету на наше життя сприяють тому, що в сучасному світі практично кожен індивід піддається новим видам інформаційної маніпуляції, яку С. Карамурза ототожнює зі способом духовного впливу на людину за допомогою програмування її поведінки. Вчений вважає, що маніпулювання завжди спрямоване на психічні конструкції людини, зазвичай здійснюється потай, маючи на меті зміну думок, переконань і цілей людей у потрібному маніпулятору напрямі [1, с. 47].

У мінливому мережевому світі маніпуляція поширюється набагато швидше, ніж у ієрархічному. Популярність певного інформаційного продукту незалежно від того, чи це рекламна кампанія, чи стаття, поширена у соціальній мережі, залежить від кількох ключових моментів: соціальної валюти, триггеру, емоцій, суспільства, практичної цінності, яку цей продукт несе, й добре описаної історії його створення. Це ті особливості психологічного впливу, на які найбільше роблять ставку менеджери вірусного маркетингу, створюючи новий продукт або ж «реанімуючи» вже наявний.

Деяко схоже, на нашу думку, відбувається й у віртуальному політичному полі. Мало того, що практично кожне ЗМІ має представництво у соціальних мережах, вони здебільшого ще й перестали відповідати принципам професійної журналістики, адже людству нині не так цікава правда у її чистому вигляді. Дедалі частіше провідну роль відіграють саме наративи, а контролює інформацію радше не той, хто володіє нею правдивою, а швидше за все той, хто формує

і контролює нарратив, поширений серед певного контингенту. Нарратив досконаліший тоді, коли здобуває прихильність віртуальної маси, а досягти цього можна тільки шляхом маніпулювання емоціями (чим потужнішими, тим краще), використовуючи при цьому всі засоби вірусного маркетингу.

Для того, щоб відстежити елементи маніпуляції у повідомленнях, поширених у соціальних мережах, варто звернутися до кількох механізмів маніпуляції, запропонованих Кара-Мурзою. Насамперед варто звернути увагу на повторення, яке згідно переконань дослідника є «одним із тих «психологічних трюків», які притупляють розум і впливають на несвідомі механізми [1, с. 289].

Зловживання таким механізмом маніпуляції у соціальних мережах може суттєво посилювати стереотипи, які вже є сформованими у певній аудиторії інтернет-користувачів. У людини поступово підсилюються раніше сформовані стереотипні упередження, що з часом призводить до загального «отупіння» й неспроможності опиратися інформаційним впливам, знижується рівень критичного мислення, стає важче фільтрувати інформацію. За допомогою повторення думка перестає бути приналежною до свого автора, а поступово стає правдою, в яку починає вірити більшість.

Технологія маніпуляції «дроблення й терміновість». За допомогою цього методу відбувається розділення цілісної проблеми на окремі фрагменти. Людині складно у цьому випадку пов'язати й осмислити певну проблему, а ЗМІ здебільшого вдало використовують таку техніку для фрагментації форми подачі матеріалу. Тобто, щоб не було прописано чи сказано, воно розчиняється у рекламних блоках, комічних сюжетах чи плітках [1, с. 290].

Згідно переконань Кари-Мурзи, розрив інформації на шматки, відсутність можливості сконструювати цілісну соціальну проблему здебільшого призводить до зниження впливу повідомлення або ж повністю до позбавлення його смислу. «Хаотизація потоку повідомлень носить лише видимий характер, відбір подій, про які вирішують поінформувати суспільство, вона виробляється певною соціальною структурою, в яку входять керівники ЗМІ» [1, с. 290].

Вкрай важлива для здійснення маніпуляції свідомістю терміновість як умова успішної і виправданої фрагментації проблеми. Відчуття терміновості повідомлення здатне сформуванню ілюзії важливості, що підсилює маніпуляцію медіа. Третьою потужною технологією маніпуляції, на переконання Кара-Мурзи, є сенсаційність, яка й дозволяє забезпечувати фрагментацію проблем і дробити інформацію так, щоб інтернет-користувач ніколи не отримував повного, завершального знання.

Сенсація – повідомлення про події, яким надається така висока важливість і унікальність, що на них концентрується і потрібний час утримується майже вся увага публіки. Під прикриттям сенса-

ції можна або промовчати про важливі події, яких публіка не повинна зауважити, або припинити скандал чи психоз, який вже пора припинити, але зробити це таким чином, щоб про нього не згадали [1, с. 294]. Попри те, що соціальні мережі бурхливо почали розвиватися протягом останніх років, вони тільки нині починають грати м'язами, повністю використовуючи маніпулятивні технології.

Висновки. Підсумовуючи викладене, хочемо акцентувати увагу на кількох важливих моментах. По-перше, використання соціальних мереж є важливою частиною будь-якого політичного процесу незалежно від того, чи це стосується формування електорату, чи це постійне підтримання певних політичних нарративів у віртуальному середовищі, чи це мобілізація суспільства для здійснення масової акції.

По-друге, незважаючи на те, що частина суспільства ще не вийшла в онлайн, це не означає, що соціальні мережі не є дотичними до неї: навіть якщо в якійсь країні немає доступу до мережі, обов'язково найбільш захоплені новини потрапляють до інтернет-користувачів і весь світ автоматично стає дотичним до події.

По-третє, це пряма загроза підсилення маніпулятивних, психологічних впливів зі сторони кіберпростору. Адже попри те, що психологічні передумови здійснення маніпуляції є незмінними: типи нервової системи, низький рівень логічного й критичного мислення, неосвіченість, соціальні мережі на досить потужному рівні здатні змінити світогляд людини.

Інформаційне перенасичення робить нас слабшими у критичному сприйманні інформації, а використання вірусного маркетингу сучасними ЗМІ сприяє дедалі важчому опору проти пропаганди й дезінформації. Тема використання соціальних мереж для політичної маніпуляції відкриває широкий спектр політичних чи психологічних досліджень у сучасному суспільстві.

ЛІТЕРАТУРА:

1. Кара-Мурза С.Г. Маніпуляция сознанием. Москва : Эксмо, 2005. 832 с.
2. Кастельс М. (2000). Информационная эпоха. Экономика, общество и культура. URL: books.google.com.ua/books?id=DwAAQBAJ&pg=PT501&pg=PT501.
3. Патрикаракос Д. Війна у 140 знаках. Як соціальні медіа змінюють конфлікти у XXI столітті. К. : Yakaboo Publishing, 2019. 352 с.
4. Свідерська О.І. Формування віртуального натовпу шляхом маніпуляції свідомості населення // Гілея: науковий вісник. 2019. Вип. 149 (№ 10). С. 62–66.
5. Сінґер П., Брукінг Е. Війна лайків. Зброя в руках соціальних мереж. Х. : Клуб сімейного дозвілля, 2019. 320 с.
6. Туронок С.Г. Интернет и политический процесс // Общественные науки и современность, 2001. С. 51–63.
7. Фергюсон Н. Площі та вежі. Соціальні зв'язки від масонів до фейсбуку. К. : «Наш формат», 2018. 552 с.

8. Черкасова В.П. Медиа-манипулирование общественным политическим сознанием: Телевидение и Интернет. М. : Издательство «Весь Мир», 2019. 152 с.

9. Bradshaw S., Howard P.N. Global inventory of organized social media manipulation. The Computational Propaganda Project at the Oxford Internet Institute University of Oxford. University of Oxford, 2019. 23 p.

10. Castalls M. Information Technology, Globalization and Social Development. Unations Reseach Institute for Social Development Discussion Paper, № 114 (September 1999), P. 1–15.

11. Harari Yu. Homo Deus: A Brief History of tomorrow. New-York : Harper Collins, 2017 McAdam D. The framing function of movement tactics: strategic dramaturgy in the American civil rights movement Cambridge : Cambr. University Press, 1996. P. 38–55.

12. McAdam D. The framing function of movement tactics: strategic dramaturgy in the American civil rights movement Cambridge : Cambr. University Press., 1996. P. 38–55.

13. Oxford Learner's Dictionaries. URL: https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/american_english/manipulate.

REFERENCES:

1. Kara-Murza (2005). Manipulacija soznanijem. [Manipulation of consciousness]. Moskva : Eksmo [in Russian].

2. Kastels. Minformacuonnaja epoha. [The information age. Economy, society and culture]. URL: books.google.com.ua/books?id=DwAAQBAJ&pg=PT501& [in Russian].

3. Patrykarakos D. (2019). Vijna u 140 znakah. Jak socialni merezhi zminuutj konflikty [War in 140 characters. How social media is reshaping conflict in the Twenty-first century]. Kyiv : Yakaboo Publishing [in Ukraine].

4. Sviderska O.I. (2019). Formuvannja virtualnogo natovpu shljahom manipulacii svidomosti naseleennja. [Formation of virtual crown by population]. Hileya. Scientific bulletin, vol. 149, № 10, P. 62–66 [in Ukraine].

5. Singer P., Brooking E. (2019). Vijna lajkiv [The weaponization of social media]. Kharkiv : Klub simejnoho dozvillja [in Ukraine].

6. Turonok S.G. (2001). Internet i politicheskij process [The Internet and the political process]. Social sciences and modernity journal, P. 51–63 [in Russian].

7. Ferguson N. (2018). Ploschi ta vezi. Socialni zvjazky vid masoniv do fejsbuku [The square and the tower. Networks, Hierarchies and the Struggle for Global Power]. Kyiv : Nash format [in Ukraine].

8. Cherkasova V.P. (2019). Media-anipulirovanija obschestvennym politicheskimsoznanijem: Televudunnie I Internet [Media Manipulation of Public Political Consciousness: Television and the Internet]. Moskva : Vesj Mir [in Russian].

9. Bradshaw S., Howard P.N. (2019). Global inventory of organized social media manipulation. The Computational Propaganda Project at the Oxford Internet Institute University of Oxford. University of Oxford [in English].

10. Castalls M. (1999). Information Technology, Globalization and Social Development. Unations Reseach Institute for Social Development Discussion Paper, № 114. P. 1–15 [in English].

11. Harari Yu. (2017). Homo Deus: A Brief History of tomorrow. New-York : Harper Collins [in English].

12. McAdam D. (1996). The framing function of movement tactics: strategic dramaturgy in the American civil rights movement Cambridge : Cambr. University Press. P. 38–55 [in English].

13. Oxford Learner's Dictionaries. URL: https://www.oxfordlearnersdictionaries.com/definition/american_english/manipulate [in English].

Social networks as a tool of political manipulation

Bula Svitlana Petrivna

PhD in Political Science,
Associate Professor,
Associate Professor
at the Department of Political Science
Ivan Franko National University of Lviv
Universytetska str., 1, Lviv, Ukraine

Sviderska Olha Ivanivna

PhD in Political Science,
Assistant Professor at the Department
of Theoretical and Practical Psychology
Lviv Polytechnic National University
Bandery str., 12, Lviv, Ukraine

The peculiarities of the use of social networks as a means of political manipulation are investigated. The modern information space and the global impact of the Internet on our lives contribute to the fact that in today's world, almost every individual is exposed to new types of information manipulation. Social networks are considered as a platform for psychological influence through the spread of propaganda and manipulation. It is proved that the active use of the latest Internet technologies helps to replace social and political reality with computer simulations.

It is accented that modern Internet technologies can be considered both as a kind of "democratic potential" and the promotion of freedom and as an obstacle to democracy. One of the key features of manipulative influence is that that control network communication becomes the lever by which the interests and values are transformed into the leading principles of human behavior, information policy, which is mainly by manipulating symbols in the media, fits well with the real world of ever-changing power relations.

In modern networked society, propaganda has become all-encompassing, and a full share of the global digital information environment. The veracity of the information largely depends on the quantitative assessment of the Internet audience: The more social networking users share news, the more credible the more it is perceived as true; the greater spread of information processes, the mass greater consciousness influenced by new information media, in this context – social networking.

Typically, virtual political manipulation is carried out using the basic tenets of viral marketing, which takes into account such key positions as social currency, trigger, emotions, society, practical value and well-described history. It has been proven that the global network has made it possible to involve Internet users in any event around the world, even in those countries that do not have access to the Internet, or it is significantly controlled by pro-government authorities. It is determined that this topic opens the possibility of a wide field of scientific research on political, social or psychological topics.

Key words: political manipulation, influence, manipulation techniques, political behavior, social networks.